

Når bør du ta kontakt med logoped?

Fra fødsel til 6 måneders alder

- Ta kontakt hvis barnet ikke reagerer på lyd og du ikke får øyekontakt med barnet når dere «snakker» sammen.

Ved 18 måneders alder:

- Ta kontakt hvis barnet slutter å snakke, eller om språket og talen ikke fortsetter å utvikle seg.

Ved 2 års alder

Hvis barnet:

- dersom talen bare består av et fåtall ord
- hvis barnets tale er vanskelig å forstå, og hvis barnet ikke setter sammen to ord til setning.

Ved 3 års alder

Hvis barnet:

- er vanskelig å forstå
- ikke lager enkle setninger
- bare bruker noen få verb
- ikke bruker artikler/adjektiver/flertallsformer

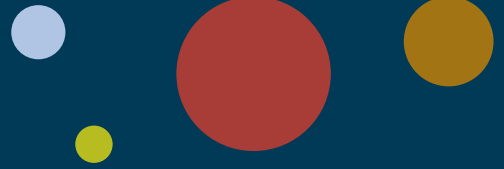
Ved 4 års alder

Hvis barnet:

- har vansker med å begynne på en setning
- gjentar stavelser eller ord
- bruker korte usammenhengende setninger
- snakker uforståelig
- ikke kan gjenfortelle enkle setninger

(Hentet fra Norsk Logopedlag: Forebygging: Om å utvikle språk)

Uttaleutvikling

Oversikt over når de fleste norske barn bør kunne mestre de ulike språklydene (Preus, 1982):

3 år: vokalene og /m/, /p/, /b/, /h/

4 år: /n/, /t/, /d/, /j/, /f/, /v/, /l/

5 år: /k/, /g/, /ng/

6 år: /r/

7 år: /s/

8 år: /kj/, /skj/

Disse punktene må ikke sees på som normer, men som retningsgivende for når det bør være en viss oppmerksomhet overfor språklydene barnet ikke mestrer/anvender.

Uttalevansker

Følgende gir en liten «pekepinn» på anbefaling av tiltak når barnet kun har uttalevansker:

3-4 år:

- Sterkt forenklet språklydsystem (**få konsonanter og/eller vokaler**)

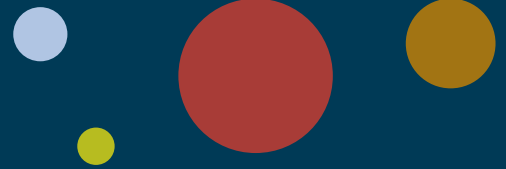
4-5 år:

- **Backing:** Barnet uttaler språklyder som skal lyderes foran *bak* i munnen:
Eks: /t/ erstattes av /k/ slik at /tann/ uttales /kann/
Eks: /d/ erstattes av /g/ slik at /due/ uttales /gue/
- **H-isering:** Barnet bytter ut enkelte språklyder, gjerne i starten av ord, med /h/
Eks: /sol/ uttales /hol/
- **Utelatelse av framlyder:** Eks: /båt/ uttales /åt/

5-6 år:

- **Fronting:** barnet uttaler språklyder som skal produseres bak i munnen *foran* i munnen:
Eks: /k/ erstattes av /t/ slik at /ku/ uttales /tu/
Eks: /g/ erstattes av /d/ slik at /gutt/ uttales /dutt/
Eks: /ng/ erstattes av /n/ slik at seng uttales /senn/

- **Stopping:**
Eks: /s/ erstattes av /t/ slik at /sol/ blir /tol/
Eks: /f/ erstattes av /d/ slik at /fin/ uttales /din/
- **L-erstatninger:**
Eks: /l/ erstattes av /j/ slik at /lås/ uttales /jås/
- **Forenkling av sammensatte konsonanter**
Eks: /stol/ uttales /sol/. /Fly/ uttales /fy/
- **Fronting av retroflekser:**
Eks: /rt/ erstattes av /t/ slik at fort uttales /fott/
Eks: /rn/ erstattes av /n/ slik at bjørn uttales /bjøn/
Eks: /rd/ erstattes av /d/ slik at gardin uttales /gadin/
- **Avstemming:**
Eks: /bil/ uttales /pil/. /gå/ uttales /kå/
- **Stemming:**
Eks: /to/ uttales /do/. /Kam/ uttales /gam/

6-7 år

- **R-erstatninger:**
Eks: /rev/ uttales /jev/lev/thev/
- **S-uttale**

8 år

- **Vansker med /skj/ og /kj/ lydene.**

Utarbeidet i henhold til forventet språklydtilegnelse i forhold til alder (Preus 1982)

